

Na osnovu ovog nalaza ustanovljeno je bilo da jedna partija kačkavalja više od dve nedelje nije uopšte obrtana, što je omogućilo da prisutni koncertovani rastvor soli ispod sira rastvori jedan deo lignina, t. j. da isti povuče u sir. Na osnovu konsultovane literature dat je nalog da se daske stelaže oribaju vrelom vodom i amonijačnom sodom u cilju izbegavanja pojave slične mane, pored instrukcije u pogledu urednog prevrtanja sira.

U ovom članku iznet je jedan dosta redak slučaj menjanja boje testa kačkavalja sa ciljem da se proizvođači ovoga sira upoznaju ne samo sa uzrokom, već i sa utvrđivanjem prirode ove mane.

KOLIKO SE O KRAVI BRINEŠ. TOLIKO ČEŠ OD NJE I DOBITI!

Sjedimo tako jednog proljetnog dana uz čašicu kisele vode kod »Tri graničara«, jer Joža na sreću više ne pije vina otkako je postao napredan marvogojac, i razgovaramo. Joža po običaju raspleo razgovor o kravama, jer njegove krave odnedavno služe za uzor cijelom selu.

— Znaš — kaže — nisam ni u snu mislio, da krave znadu govoriti, a ipak...

— Ma ti buncaš — odgovorim i pogledam ga pažljivije, da se uvjerim, nije li ipak prekršio zavjet i popio neko alkohoolno piće.

— Ne vjeruješ — uvrijedeno će on.

— Kako da vjerujem, snobivam se, ot kud krave da govore?!

— Evo, ispričaj ću ti, pa vjerovao ti ili ne, ali tako je bilo.

— Hajde da čujem, — odgovorim, radoznalo se primaknem k Joži i natočim obojici kisele vode u čaše.

— Bilo je to pred dvije godine i više — započne Joža potegavši sočno iz čaše. Moj susjed Marko morao nekud poslom, a sin mu Mirko bio nešto bolestan, pa on zamoli mene, da sa svojim kravama uzmem na pašu i njegove. Da se ne zamjerim susjedu, kojeg sam češće trebao, pristanem i uz svoje dvije krave potjeram i njegove dvije. I gle, što ti ja, bratac moj, doživljeh. Moje su krave bile kud i kamo slabije od Markovih, jer su mi služile za sve, — vozile su, orale, davale telad i mlijeko, a hranio sam ih tako — da žive. Moglo bi se reći. da sam ih, kako se ono kaže, racionalno iskorišćivao, dok je moj susjed Marko svoje krave samo za mlijeko i podmladak, držao ih u redu, čuvao ih i nije dao ni mihi da na njih sjedne. Naravno, bile su mu gojnije i ljepše od mojih. No to nije tako važno. Važnije je baš ovo, što ti želim ispričati. Tjeram ja krave na pašu, ali gle vruga. Markove kao za

inat bježe od mojih, kao da su moje šugave i gubave. Istina, njegove se sjaju od čistoće, očušljane su i repovi im oprani, a moje sirote nije nitko ni prstom taknuo više od četrnaest dana. Prosto čovjek ne vjeruje, kako Marko stigne uz ostali pasao na sve te sitnice — pomislih — a ja, eto, nemam vremena ni volje da se još i tim bavim, i čemu to toliko treba. Živina je to — nisu djeca — ja čak ni djecu toliko ne mazim. I kažem ti — prosto krave nisu htjele da se miješaju, nekako su Markove bile gizdave kao frajle. Čudno to meni bilo, pa mislim dalje: gle vruga, eto ti nepravde, kao i kod ljudi. Jesi li deblji i bolje obučen, odmah imaš veću cijenu. I dotjerao ja blago na pašnjak, pa sjeo pod drvo, da otpočinem. Sunce već odskočilo, pa me ogrijalo, krave se i ovdje odvojile i lijepo pasu, a ja pod drvetom razmišljam o mnogočemu. I onda, čudna mi čuda — tako mi ove čaše — čujem kako Markove krave progovoriše pravim ljudskim jezikom. Kaže Markova Milava Peravi: — Alaj su ti bijedne ove Jožine krave. Pogledaj, kako su iscrpljene, mršave — sama kost i koža. Ne bih ni pod živu glavu htjela da sam njegova. — Šta taj čovjek misli? — odvrati joj Perava. — Nije ni krava rob, da se je može do skrajnjih granica izrabljivati. — On bi htio — nastavi Milava — da mu krava radi, da mu daje telad, a ustoj još i mlijeko, i to puno mlijeko. E bratac moj, to zbilja ne može biti. Jedno, drugo ili treće, ali sve nikako. — I onda — nadoveza Perava — kako su mu neuredne. To je zbilja sramota. — Naš bi se gospodar — odgovori Milava — sramio s nama izaći na cestu, da smo takove. — Ja ih žalim — samilosno će Milava — ali čak je i mene stid, da se s njima družim, jer kaže ona ljudska narodna poslovice: — Kaži mi s kim

se družiš, pa ću ti reći, kakav si. — Nisu one jadne krive. Mogle bi im se ipak malo približiti, jer su ipak i one krave — odgovori joj Perava. — Pa hajdemo k njima — pristane Milava — jer će zbilja misliti, da se gradimo bolje od njih.

Ja se snebivam — priča mi dalje Joža — i gledam, kako Markove krave pasući rosnu travu prilaze k mojima, koje kao od srama okreću od njih glavu. Znoj me oblijeva i mislim, otkud najednom krave govore jezikom koji i ja razumijem. Razdoznanost me počne mučiti i pođem bliže za njima, da čujem, što će još govoriti. Krave kao da mene i nema, nastaviše razgovor s mojom Saravom i Cvetom.

— Nemojte se srditi — počne Milava; — ali nas interesira, kako vi živite? Moja Sarava mahne glavom i srdito odgovori: — Zivotinjski. — A kako stanujete? — upita Perava, a Cveta joj bijesno odvrati: U štali — u pravoj pravcatoj štali, bez dovoljno svjetlosti i zraka. Naš se gazda rijetko kad sjeti, da je očisti, a još rjeđe se sjeti, da očisti nas. — I onda, što je još gadnije, kad dođe iz krčme pijan, ili je zbog nečega drugog ljut, tuče nas. — Jednom je Cvetu — naštavi Sarava — udario u trbuh, da je pobacila tele, a onda se tukao po glavi i govorio susjedima, kako nema sreće. — Nema on pameti — odvrte im Milava i Perava u jedan glas. — I naša telad je obično kržjava i slaba, — potuže se moje krave. — Da je moj gazda — srdito će Milava — ja bih ga nabola na robove. — Gazda Marko nas njeuguje, da bolje ne može — ponosno podigne glavu Perava. — Zato mu, — još ponosnije će Milava, — dajemo mlijeka kao vode i on ga lijepo unovči, pa kako smo mi lijepe, čiste i uredne, tako je i njegova cijela obitelj lijepo obučena i obučena, a vaš nema mlijeka ni za kućnu

upotrebu, pa stalno dolazi plakati k Marku, kako je siromah, kako je teško živjeti i kako nema ovo ili ono, pa ga moli da mu pomogne.

— Davola će i imati — uzvikne Perava — kad ne zna gospodariti, a još manje znade čuvati što ima. — Hajde — predloži Cveta — da ga naučimo pameti i redu, da ga malo rogovima pošakaljamo po trbuhu.

Ne znam ni sam, kako sam stigao drvetu, pod kojim sam pri dolasku sjedio. Učinilo mi se, da sam sve to sanjao, a ipak nije bio san, jer su sve četiri krave počele prema meni trčati mašući srdito repovima podignutim u vis, kao da se brane od muha ili obadi. Strah mi je sapeo dah, ali da ne opaze, kako se bojim, pođem su državajući korak prema njima tepajući im pojedinačno imena, da ih umirim. Jedva sam to postigao. Sunce je počelo sve više paliti, krave su bile site i ja ih umirene potjeram kući. Od tog dana sam počeo drugačije postupati sa svojim kravama, držim ih u redu i danas su među najboljima u selu, a to mi one sa zahvalnošću vraćaju. — Više mi ne govore ljudskim jezikom, ali ja u njihovim očima čitam kao da govore. — Hvala ti, Joža, na trudu i brizi.

Da krave znadu govoriti, to sigurno niste znali, a da vam iskreno priznam, to ni ja nisam vjerovao, pa još ni danas ne vjerujem, ma da me je u to htio uvjeriti moj znanac Joža Klepac, jer ja ipak mislim, da je on onog proljetnog dana zašpac pod drvetom i sve ono sanjao. A što je postao najbolji marvogojac u selu, mislim, da ga je na to prisililo saznanje, da krave treba govoriti, ako želiš od njih imati mnogostruku korist, jer je i krava živo biće, koje ako više prima, više i daje.

F. Š.

VIJESTI

TEČAJ ZA POLUKVALIFICIRANE RADNIKE TMP »PIONIR« ŽUPANJA

Gotovo u svim našim mljekarama zaposleni su većinom radnici, koji nisu dosad radili u mljekarskoj struci, ili su pak došli sa sela s vrlo malo znanja o mljekarstvu. Takovim ljudima treba omogućiti, da što više upoznaju svoj svakidašnji posao, jer o znanju i stručnosti naših kandrova zavisi i cjelokupni rad svih naših mljekarskih pogona.

Sindikalna podružnica TMP »Pionir« u Županji uvidjevši ovu potrebu organizirala je tečaj za sve radnike zaposlene u tvornici, a polazak je bio dobrovoljan. Tečaj je trajao tri zimska mjeseca; polazilo ga je 16 radnika i radnica, a ispitu je pristupilo njih deset. Tečaj su polazile uglavnom žene, a i pretežni broj osoba je sačinjavala ženska radna snaga.

Čitavo vrijeme, dok je trajao tečaj, predavanja su održavana tri puta na tje-